

Lichtenštejnové – 400 let knížecího rodu v Čechách

recenze výstavy

Ve Slezském zemském muzeu v Opavě se konala výstava *Knížata z Lichtenštejna – Páni země opavské a krnovské*, kterou byl hodnocen význam tohoto rodu. Její kurátoři se zaměřili na lichtenštejnská panství na Moravě a ve Slezsku, ale královský místodržící Karel I. z Lichtenštejna (1569 – 1627), první nositel knížecího titulu v zemích Koruny české, v letech 1622 – 1623 koupil několik panství východně od Prahy (Uhříněves, Koloděje, Škvorec, Kostelec nad Černými Lesy, Plaňany) a tak položil základ lichtenštejnského dominia i v Čechách. Jeho následovníci (např. vévodkyně Marie Terezie Savojská, rozená z Lichtenštejna, popř. kníže Josef Václav z Lichtenštejna - voják a účastník bitvy u Kolína v roce 1757) středočeský rodový majetek rozšířili (panství Kounice, Radim, Rataje nad Sázavou).

„Českému“ působení Lichtenštejnů je věnována výstava *Lichtenštejnové – 400 let knížecího rodu v Čechách*. Ve výstavním sále a přilehlé prostře Veigertovského domu, součásti Regionálního muzea v Kolíně, lze spatřit mnohdy dosud nevystavené rodové portréty, veduty lichtenštejnských sídel, sochy i archiválie. Expozice je instalována kombinovanou formou – výstavní panely po obvodu prostoru obsahují reprodukce sbírkových předmětů z majetku Lichtenštejnů a množství informací o dějinách rodu. Střed výstavního sálu vyplňují vitríny s unikátními exponáty a fotograficky je také zastoupeno vesnické prostředí lichtenštejnských panství. Lichtenštejnové náleželi mezi nejvyšší aristokracii, proto jsou představeni jako lesníci, mecenáši, stavebníci světských a církevních objektů, držitelé práva ražby vlastních mincí i palatinátu (možnost povyšovat do šlechtického stavu a udílet erby), zajímavé jsou tabulové textové medailony o nobilitovaných osobách (např. Štefan Forchheimer z Jakešova či Martin Jan Weidlich), doplněné výtvarně zdařilými kresbami erbů.

Vystavené exponáty dokumentují reálie společenských a ekonomických oblastí lichtenštejnského působení v Čechách ve spojitosti s pomyslným středem rodového majetku – zámky a panstvími Kostelec nad Černými lesy (původní barokní chrliče z kosteleckého zámku - Regionální muzeum Kolín – Podlipanské muzeum Český Brod) a Koloděje (plán zámku a okolí v měřítku 1:30 zemským provazcům, Ondřej Benedikt Klauser, rok 1715 – Regionální muzeum Kolín – Podlipanské muzeum Český Brod) i výraznými postavami rodu, kterými byly např. vévodkyně Marie Terezie Savojská, rozená z Lichtenštejna (portrét anonymního malíře z roku 1729 - SZM Opava), kníže Josef Václav z Lichtenštejna (portrét anonymního malíře - Muzeum Rumburk – pobočka Oblastního muzea Děčín) nebo

kníže Jan I. z Lichtenštejna (portrét Johanna Baptisty Lampiho - SZM Opava). Význam hospodářského přínosu Lichtenštejnů pro region dokládá veduta zámku v Kounicích (monogramista LI, 1. pol. 18. stol – Regionální muzeum Kolín – Podlipanské muzeum Český Brod) pro porovnání s nynějším neutěšeným stavem tohoto sídla.

Rodový umělecký a duchovní mecenát i tradice vojenství a lovu jsou zastoupeny několika obrazy s motivy zátiší, krajiny, militárií či mytologie, malířů jako byli Joris Hoefnagel, Johann Vojtěch Angermeyer, Joos de Momper ml., Hans van Aachen (4x soukromá sbírka), popř. Pieter Wouwerman (Regionální muzeum Kolín), sochami Panny Marie Tismické (novodobá kopie odcizeného originálu) a Panny Marie Svatohorské z Kounic (2x Regionální muzeum Kolín – Podlipanské muzeum Český Brod), ukázkami zbraní (reprodukce typů děl vzniklých z reformy knížete Josefa Václava z Lichtenštejna a halapartna osobní gardy knížete Karla Eusebia z Lichtenštejna – soukromá sbírka) i předmětů potřebných pro myslivost (Regionální muzeum Kolín – Podlipanské muzeum Český Brod). V souvislostech měl být více zdůrazněn podíl knížete Karla I. z Lichtenštejna na řízeném ekonomickém úpadku země a svět financí také „reprezentují“ papírová platidla bývalé měny Lichtenštejnského knížectví (Regionální muzeum Kolín – Podlipanské muzeum Český Brod).

Autorský tým a spolupracovníci Regionálního muzea v Kolíně zajímavou a kompaktní výstavou připomínají čtyřistaleté výročí, dějinnou úlohu knížecího rodu Lichtenštejnů v Čechách posuzují bez polemik ohledně konfiskovaného majetku a dokazují, že Lichtenštejnové v Čechách žili po staletí ve smyslu zemském, nikoliv národnostním.

Výstava Lichtenštejnové – 400 let knížecího rodu v Čechách: Regionální muzeum v Kolíně – Veigertovský dům, ve dnech 20. 2. – 15. 9. 2024, garant výstavy: PhDr. Vladimír Jakub Mrvík Ph.D., autoři textů: ing. Pavel Juřík, PhDr. Vladimír Jakub Mrvík Ph.D, realizační tým: Jitka Kutová, Bc. Tereza Malínková, BcA. Zuzana Miková Švarcová, PhDr. Vladimír Jakub Mrvík Ph.D, Marcela Nováková, Mgr. Vladimír Rišlink, Mgr. Lucie Zvolenská

Autor textu: Stanislav Vaněk